

MANAGEMENTUL STRUCTURILOR DE CAZARE TURISTICĂ RURALĂ: SIMILITUDINI ÎN SPAȚIUL EUROPEAN

**Angela BOTEZATU,
Drd., UASM**

Abstract. The development and promotion of tourism in rural areas led to the enhancement of the rustic anthropogenic potential - accommodations for tourists. Built, altered, restored or adapted accommodations come to complement the tourist offer in rural areas and to create the best conditions for rest and recreation. Hotels, motels, inns, peasant farms, camping, touristic and agrotouristic pensions are some of the most advertised accommodations in rural Europe. In this article the author makes reference to these structures, at the same time highlighting some aspects of the Republic of Moldova.

Într-o zonă, stațiune, localitate, turismul se poate dezvolta satisfăcător numai în ipoteza că există suficiente posibilități pentru cazarea și odihna vizitatorilor.

De aceea, dintre formele de bază tehnico-materiale, capacitățile de cazare condiționează în cea mai mare măsură volumul activității turistice, deși anumite categorii de vizitatori sosiți în localitate (stațiune) nu recurg întotdeauna la serviciile obiectivelor de cazare, menționează Oscar Snak în lucrarea sa Economia turismului.

În general, prin capacitate de cazare, se înțeleg acele dotări de bază materială care asigură înnoptarea și odihna turiștilor pe o anumită durată de timp, în baza unor tarife determinate, diferențiate în funcție de gradul de confort oferit pe perioada din an (sezonalitatea) în care sunt solicitate.

La nivel internațional se cunosc mai multe criterii de clasificare a unităților de cazare:

- I. După structura rețelei de cazare pot fi distinse:
 - forme de cazare de bază (hotel, motel, han turistic);
 - forme complementare de cazare (camping, satul de vacanță, satul turistic).
- II. După serviciile oferite și modalitățile de prestare: hotel; hotel-apartament; hotel plutitor; pensiune; camping; bungalow; vilă; castel; sat de vacanță; rulotă; etc.
- III. În funcție de perioada de folosire a obiectivelor de cazare:
 - structuri ce pot avea o activitate permanentă;
 - structuri cu o activitate sezonieră.
- IV. În funcție de durata sejurului, ele pot fi:
 - unități de cazare de tranzit (sejururi medii scurte, uneori pentru o noapte, amplasate, de obicei, în vecinătatea aerogărilor, porturilor etc.);
 - unități de cazare de sejur;
 - mixte, a căror clientelă se formează atât din turiști de sejur, cât și din turiști de tranzit.
- V. În funcție de capacitatea de primire a structurilor de cazare:
 - structuri de cazare mici, cu o capacitate de cazare de până la 20 - 40 de locuri;
 - mijlocii, până la 200-400 locuri;
 - mari, cu peste 1000 locuri etc.

Pentru țările Uniunii Europene turismul rural nu este un fenomen nou. Mai mult sau mai puțin organizat, însă cazarea turiștilor în sate se practică de foarte mult timp. Dar în același timp putem menționa amploarea pe care a luat-o fenomenul turistic în spațiul rural în ultimii ani în Europa.

Fiecare țară are punctele sale forte și slabe, iar particularitățile unora dintre ele vor fi reflectate în cele ce urmează.

În Germania, în momentul de față turismul rural este practicat în mai bine de 2/3 din spațiul rural. ”Vacanțele la fermele țărănești” au condus, printre altele, la o

concluzie apreciată și bine cunoscută a gazdelor: un oaspete aduce mai mult profit decât orice altă activitate desfășurată în cursul unui an întreg. Oferta turistică în astfel de structuri reflectă trăsăturile fermei în care turistul dorește să găsească produse specifice regiunii, contact personal cu gazda, atmosferă tipică gospodăriei țărănești. Spectrul cazării în turismul rural variază de la terenuri pentru tabere, autoservire, Bed&Breakfast, la unități de cazare cu toate facilitățile. Deși, turismul la ferme poate acoperi întregul spectru al cazării, accentul se pune pe autoservire și B&B. Locurile de cazare nu sunt distribuite în mod egal în Germania. Statele de Est sunt caracterizate printr-un număr mic de locuri de cazare, iar în cele două state sudice: Bavaria și Baden-Württemberg se remarcă o accentuată fidelizare a clienței, peste 50% dintre turiști revenind la ferma inițială.

În Franța, sunt mai multe oferte de cazare în mediul rural: ferma de tip han, ferma de sejur, ferma ecvestră, camping, popasurile (gîtes ruraux) din cadrul Gîtes de France. Un "gîte" este o casă de vacanță în mediul rural, construită sau amenajată după criteriile unei Cărți de Calitate și oferă garanții privind echipamentul, prețul, calitatea primirii. Toate unitățile sunt localuri independente (case, castele sau apartamente în case țărănești) construite sau restaurate de proprietari și echipate modern în vederea închirierii lor pentru vacanță.

Structura hotelieră în Austria este de tip familial, ceea ce face să-i conserve caracterul tradițional. Formele de manifestare ale turismului rural sunt: pensiunea țărănească (case țărănești cu camere de închiriat) și turismul în hanuri. Realizări remarcabile în acest domeniu se manifestă în regiunea Tirolului. De asemenea, în Austria turismul rural se practică în cadrul "satelor turistice de recreație" și în "stațiunile de odihnă". Aici turiștii își pot petrece concediul în izolare și liniște și pot cunoaște bogăția folclorică a zonei.

Turismul rural în Belgia devine cunoscut începând cu anul 1973, când se constituie Asociația Agricolă Belgiană. Din oferta de cazare se pot desprinde două tipuri principale: cazarea în casa locuitorului (case rurale, apartamente, cazare în fermă sau camere de oaspeți) și agroturismul (campinguri în ferme, cabane în ferme și case de oaspeți). Ferma posedă autorizație de vânzare pentru produsele sale, care sunt naturale, de o calitate superioară. Asociația "Les Gîtes de Wallonie" are ca responsabilități omologarea și controlul unităților de cazare, elaborând un program pentru dezvoltarea spațiului de cazare în mediul rural și de sensibilizare a proprietarilor de imobile rurale din Wallonia pentru a restaura și valorifica gospodăriile în mod eficient în turismul rural.

În Spania prima invazie oficială a turismului în spațiile rurale a fost programul numit Vacaciones en casas de labranza (vacanțe la ferme), introdus încă din 1967. Renovarea caselor din provincie și a așezărilor rurale a promovat noi forme de cazare – concretizându-se în case pentru închiriat și hoteluri mici familiale – acestea având un mare succes printre turiștii urbani. De menționat faptul că în Spania, de asemenea, cazarea în mediul rural este asigurată prin popasuri rurale, ferme ecvestre, ferme-han, camere de oaspeți grupate în asociațiile Agroturim Basc și Agroturism Balear.

Oferta turistică rurală ungară este generoasă prin cele șapte regiuni turistice rurale și a facilităților oferite, unde fiecare casă este însoțită de poză, dotări ale casei, cât și posibilități de agrement. Astfel, pensiunile agroturistice pun la dispoziție cursuri de călărie, teren de tenis, pescuit, plimbări cu trăsura, loc de campare etc. Prețurile considerabile mici, programele folclorice și cele de călărie, atrag turiștii care se conving că sintagma "low price – low quality" nu întotdeauna este una adevărată.

Promovarea turismului rustic în Bulgaria este susținută și încurajată de către autoritățile centrale statale. Balkanturist omologhează satele turistice ca localități turistice care trebuie să îndeplinească condiții ce se referă la cadrul natural, căi de acces,

posibilități legate de cazare, masă sau agrement. Prin birourile sale teritoriale Balkanturist încheie contracte de închiriere cu deținătorii de spații de cazare, în special pentru turiștii străini. Pentru cetățenii care asigură turiștilor cazare și servicii suplimentare, perioada stabilită prin contract cu Balkanturist se consideră vechime în câmpul muncii.

În Portugalia turismul rural este reglementat prin lege din anul 1986 și poate fi practicat de către familii de agricultori sau de către rezidenți din mediul rural. ”Turismo no Espazo Rural” (TER) propune case particulare, care pot fi frumoase ferme (quinta) sau conace (mansões) sau chiar castele (castelo) din secolul XVIII, mori (moinho), vile (vila), case rustice sau ferme în plină activitate. Pe lângă acestea mai sunt campingurile din toată țara, care oferă posibilitatea petrecerii unei vacanțe economice și, de asemenea, hanurile destinate turiștilor tineri. În iulie 1997, Direcția Generală de Turism a stabilit o clasificare pentru turismul rural: case vechi cu arhitectura clasică, ferme în care se mai locuiește încă, case clasice de închiriat, conace și alte castele mici din mediul rural. Deviza gazdelor turismului rural este: ”Un turist = un prieten. Zâmbește!”

Pentru România, în anul 2010 prin Ordin au fost aprobate normele metodologice privind clasificarea structurilor de primire turistice de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului. Aici sunt menționate 12 tipuri de structuri de cazare turistică: hoteluri, hoteluri-apartamente, moteluri, hosteluri, vile bungalouri, cabane turistice, campinguri, pensiuni turistice și agroturistice, apartamente sau camere de închiriat, structuri de primire cu funcțiuni de cazare pe nave fluviale și maritime. Pensiunile agroturistice sunt definite ca fiind structuri de primire turistice, având o capacitate de cazare de până la 8 camere, funcționând în locuințele cetățenilor sau în clădiri independente, care asigură în spații special amenajate cazarea turiștilor și condițiile de pregătire și servire a mesei, precum și posibilitatea participării la activități gospodărești, sau meșteșugărești. În cadrul pensiunilor agroturistice se desfășoară cel puțin o activitate legată de agricultură, creșterea animalelor, cultivarea diferitelor tipuri de plante, livezi de pomi fructiferi sau se desfășoară o activitate meșteșugărească. Atât pensiunile turistice cât și cele agroturistice se clasifică în funcție de numărul de stele sau flori (margarete), de la 1 la 5. Ca și în cazul tuturor pensiunilor agroturistice europene, turiștilor li se oferă masa preparată din produse naturale, preponderent din gospodăria proprie sau de la producători autorizați de pe plan local. Gospodăria agroturistică trebuie să ofere turiștilor o amplasare favorabilă, o încadrare optimă în peisajul geografic al localității, dar și al arhitecturii locale. Baza materială a agroturismului este foarte eterogenă.

Făcând o sinteză a celor expuse mai sus putem conchide că similitudinile structurilor de cazare turistică în mediul rural european constau în următoarele:

- spațiile de cazare sunt înscrise sub o anumită siglă de calitate, ce corespunde asociației care le promovează;
- în ultimele decenii se atestă o relansare a structurilor de cazare turistică în mediul rural;
- fermele de diferite tipuri oferă posibilități nu numai de cazare dar și de agrement;
- turiștilor li se oferă masa preparată din produse naturale, preponderent din gospodăriile proprii țărănești sau ale fermierilor;
- iau amploare programele de reconstrucție și renovare a caselor țărănești, astfel sporind calitatea structurilor cu funcțiuni de cazare.

Tendința Republicii Moldova de a se încadra în spațiul european ne încurajează să menționăm și unele aspecte ale structurilor de cazare turistică rurală autohtonă.

Deși, modeste în comparație cu cele de pe plan european, succesele turismului rural autohton se resimt în ultimii ani. În Republica Moldova au fost omologate anumite structuri cu funcțiuni de cazare, dintre care putem menționa: hotel, hotel-apartament,

motel, vilă turistică, bungalow, pensiune turistică, camping, sat de vacanță, tabără de vacanță. În mare parte, toate aceste structuri pot fi dezvoltate în mediul rural totodată, este de remarcat că cele mai des întâlnite forme de cazare în satele din regiune sunt pensiunile, vilele turistice, satele de vacanță, motelurile, campingurile etc.

Forma de organizare juridică se axează pe întreprinderea individuală, societatea cu răspundere limitată, societăți pe acțiuni.

În baza legii patentei de antreprenor, titularul de patentă poate practica următoarele activități cu caracter turistic:

- servicii hoteliere (în hoteluri cu un număr de locuri de până la 7);
- organizarea călătoriilor turistice pe teritoriul RM;
- confecționarea și comercializarea obiectelor de artizanat.

Pensiunea turistică în mediul rural este de fapt o casă transformată în unitate de cazare. Aceasta se amenajează potrivit standardelor naționale pentru a asigura minimul necesar de servicii necesare unui turist. Aceste îmbunătățiri țin de aspectul exterior, accesul liber în curte și spațiile destinate turiștilor, dotarea dormitoarelor, bucătăriei, sufrageriei și grupului sanitar.

Conform datelor Biroului Național de Statistică în ultimii ani, se atestă o tendință neuniformă a indicatorilor structurilor de primire turistică cu funcțiuni de cazare, inclusiv și pentru cele din mediul rural. (Vezi tabelul 1)

Tabelul 1. Evoluția principalilor indicatori statistici privind cazarea turistică

Indicatorii	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I. Structuri de cazare turistică colective							
1. Hoteluri și moteluri	47	46	50	53	58	66	69
2. Hoteluri de tip apartament	6	8	5	5	4	6	6
3. Pensiuni turistice și agroturistice	5	7	12	13	11	15	13
4. Sate de vacanță și alte structuri de odihnă	55	57	60	60	62	71	72
5. Tabere de vacanță pentru copii	53	56	69	77	82	79	77
II. Capacitatea existentă a structurilor de cazare turistică colective							
Numărul de camere/ Numărul de locuri							
1. Hoteluri și moteluri	2056	1927	1889	1639	1738	1813	2005
	3637	3431	3272	2782	3003	3128	3509
2. Hoteluri de tip apartament	102	118	69	68	67	65	64
	187	208	109	103	102	103	101
3. Pensiuni turistice și agroturistice	49	132	248	352	325	425	342
	88	210	493	757	704	913	743
4. Sate de vacanță și alte structuri de odihnă	1876	1870	2091	1956	1976	2115	2093
	4851	4833	6009	5013	4890	5242	5165
5. Tabere de vacanță pentru copii	1869	1992	2365	2641	2777	2663	2623
	12346	12680	14782	16345	17022	16525	16251

În ceea ce privește numărul înoptărilor turiștilor în pensiunile turistice și agroturistice în perioada 2005-2010, de asemenea, se evidențiază o fluctuație, cifrele variind între 3799 persoane în 2005 (inclusiv 2492 străini); 59429 persoane în 2008 (inclusiv străini – 23242), reducându-se la 49657 în 2009 și 43583 în 2010 (inclusiv 12917 și 7219 străini). Astfel, observăm că cel mai mic număr de înoptări ale turiștilor străini în pensiunile turistice și agroturistice se atestă în 2010, deși numărul acestora s-a majorat în cadrul altor tipuri de structuri de cazare.

De asemenea, se atestă o ușoară scădere a valorilor majorității indicatorilor de mai jos, în anul 2010, în special pentru pensiunile turistice și agroturistice, ceea ce semnifică un regres în dezvoltarea turismului rural autohton.

În țara noastră mai puțin se vorbește despre ”gîte”, han, conac, vacanțe la ferme sau cabane turistice, însă o infrastructură bine chibzuită, amenajarea pensiunilor turistice și celor agroturistice, pot pune în valoare frumusețea potențialului turistic natural și antropic al spațiului rural.

În evaluarea unităților de cazare rurală (pensiune turistică sau agroturistică, camping, vilă, camere de închiriat în locuințe de tip familial) se va ține cont de starea generală a clădirii, spațiile de cazare (suprafață minimă de cazare, dotarea acestora, accesul direct la odăile de dormit), spații de preparare a mesei și servire a mesei, grup sanitar (comun sau separat), altele (puncte de prim ajutor, zone de liniște, recreere, spații de joacă pentru copii, telefon public etc.)

În concluzie putem menționa, că dezvoltarea infrastructurii turistice în mediul rural, în special a structurilor de cazare, drumurilor, telecomunicațiilor, poate garanta succesul în această sferă.

Bibliografie

1. Ionescu Ion, Turismul: fenomen social-economic și cultural, Editura Oscar Print, București, 2003, pag.227
2. Miron Viorel, Miron Marina, Afaceri în turismul rural, Agenția Națională de Dezvoltare Rurală, Chișinău, 2005, pag. 112
3. Nistoreanu Puiu, Ghereș Marinela, coordonatori, Turism rural, tratat, Editura C.H. Beck, București, 2010, pag.280
4. Zaharia Valentina, Economia și organizarea serviciilor hoteliere și de alimentație, Editura LuminaLex, București, 2002, pag.182
5. www.statistica.md